

Yksilöasiainjaoston toimintavuosi 2024

Yksilöasiainjaosto 20.02.2025 § 52

Valmistelija	sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto, p. 040 143 4759
Selostus asiasta	<p>Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 19 § mukaisesti aluehallituksen alainen yksilöasiainjaosto:</p> <ol style="list-style-type: none">1. tekee sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan ja toimivaltaan kuuluvat yksilöpäätökset, ellei toimivalta hallintosäännön tai lain perusteella kuulu toiselle viranomaiselle tai viranhaltijalle;2. käsittelee ja päättää viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset, jotka koskevat yksilökohtaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;3. käsittelee sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitykset ja antaa niistä lausunnon aluehallitukselle;4. raportoi aluehallitukselle palvelujärjestelmään liittyvät kehittämiskohteet. <p>Yksilöasiainjaoston on kokoontunut yhteensä 11 kertaa toimintavuoden 2024 aikana. Toiminnasta on laadittu vuosikooste, joka käsitellään yksityiskohtaisesti kokouksessa. Koosteen perusteella yksilöasiainjaostossa käsitellyt oikaisuvaatimukset ovat lisääntyneet 68,9 % vuodesta 2023 vuoteen 2024; vuonna 2023 oikaisuvaatimuksia käsiteltiin 132 kpl ja vuonna 2024 223 kpl. Eniten oikaisuvaatimuksia on käsitelty koskien toimeentuloturvaa, toiseksi eniten omaishoidon tukea ja kolmanneksi eniten vammaispalvelujen kuljetuspalveluja.</p> <p>Yksilöasiainjaosto käy laaditun vuosikoosteen perusteella keskustelun, jossa kootaan yksilöasiainjaoston havainnot vuoden 2024 toiminnasta. Havainnot ja yksilöasiainjaoston esittämät palvelujärjestelmän kehittämiskohteet raportoidaan edelleen aluehallitukselle jaoston puheenjohtajan ja esittelijän toimesta.</p>
	<p>Toimivalta Hallintosääntö § 19</p>
Esittelijä	Sosiaalihuollon johtaja Paahto Marena
Päätösehdotus	<p>Yksilöasiainjaosto käy keskustelua vuosikoosteen 2024 pohjalta ja laatii ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi edelleen raportoitavaksi aluehallitukselle.</p>

Asian kokouks käsittely:

1. Yksilöasiainjaosto kävi keskustelua vuosikoosteen 2024 pohjalta ja teki seuraavat havainnot:
 - jaoston koko on sopiva ja sen toiminta on joustavaa
 - hybridikokoukset ja sähköinen kokoushallinta koetaan positiivisina
 - päiväkokousten ajankohta klo 13 koetaan toimivaksi
 - se, että yksilöasiainjaostossa ei tehdä politiikkaa, vaan hoidetaan yksilöasioita
 - käsiteltävät asiat antavat laajaa näköalaa hyvinvointialueen asukkaiden arkeen ja tarpeisiin

- yksilöasiainjaosto on yllättävän työllistävä, koska asioita on paljon ja ne vaativat todella paljon perehtymistä
- yhteys aluehallitukseen on tärkeä ja se koetaan toimivaksi
- jäsenten työskentelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa ei ole koettu hankalaksi, tarvittaessa jäsen on jäävännyt itsensä yksilöasian käsittelystä
- kokousjärjestelyt ja kokousten valmistelun aikataulutus toimivat hyvin
- oikaisuvaatimusten määrät ovat nousseet vuodesta 2023 vuoteen 2024 todella paljon (+ 68,9 %)
- hallinto-oikeuden palauttamat asiat (2 kpl) koskivat vammaispalveluja. Vammaispalveluasiat kokonaisuutena ovat joskus todella vaikeita arvioida asiakirjojen perusteella.
- oikaisuvaatimusten keskimääräinen käsittelyaika on lyhentynyt vuodesta 2023 vuoteen 2024
- yksilöasiainjaoston jäsenyys vaatii erityisosaamista verrattuna muihin toimielimiin. Esimerkiksi lainsäädäntömuutosten vuoksi järjestetyt koulutukset koettiin tarpeellisiksi.

2. Yksilöasianjaosto antoi seuraavat ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi:

- ennaltaehkäisevä/täydentävä toimeentulotuki
 - o hautausavustus; toivotaan vahvempaa ohjeistusta asiakkaille, miten toimia vähävaraisen läheisen hautauskustannusten suhteen
 - o ehkäisevän /täydentävän toimeentulotuen osalta toivotaan selkeämpiä perusteluja, miksi ehkäisevän /täydentävän toimeentulotuen myöntämisen perusteet eivät täyty
 - o asiakkaan ohjaukseen, neuvontaan ja ennaltaehkäisyyn tulisi panostaa, jotta tuen tarve havaittaisiin riittävän ajoissa
 - o työllisyyspalvelujen ja toimeentuloturvan muutokset tulevat haastamaan toimeentulotuen varassa olevien asiakkaiden toimeentuloa ja palveluiden saavutettavuutta entisestään
 - o palveluohjausta kaivataan ensisijaisten tukien hakemiseen
 - o kuntoutus- ja päihdehoidon järjestelmät ovat rakenteellisesti haastavia
 - o asumisen kustannukset; Jyväskylän vuokrataso on korkea verrattuna pienempiin kuntiin
- vammaispalvelut
 - o henkilökohtaisen avun tapaukset nivoutuvat lähes aina myös muihin vammaispalvelujen palveluihin ja osa-alueisiin, jota arvioidaan kokonaisuutena
 - o kaivattaisiin ajoittain selkeämpää ohjeistusta, milloin asiakas on oikeutettu vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun
 - o tulisi selvittää, onko kaikissa kunnissa vaihtoehtoisia kuljetuspalveluja tosiasiallisesti saatavilla, jos asiakas ei ole oikeutettu vammaispalvelulain tai sosiaalihuolto lain mukaiseen kuljetuspalveluun
 - o jaosto koki haastavaksi vammaisuudesta ja ikääntymisestä johtuvan palvelutarpeen arvioinnin; milloin rajoitteet johtuvat vammasta ja milloin ikääntymisestä?
 - o yksilöasiainjaosto kaipaa asiakkaille informaatiota, esim. palveluoppaita, kirjallisia ohjeita ja erityisesti mahdollisuutta puhelinkontaktiin; asiakkaat eivät aina tiedä, mistä voi kysyä apua, miten apua saa ja millä edellytyksillä
 - o kuljetuspalveluiden kokonaisuuden kehittämiseen ja järjestämiseen tarvitaan vahvaa kunta- ja järjestöyhteistyötä
 - o välineet/koneet/laitteet; esim. näkövammaan liittyvien välineiden myöntämisen perusteet olisi hyvä täydentää ja tarkentaa

- omaishoidon tuki
 - o RAI-arviointi mittaristona on laadukas ja tasa-arvoinen kaikille asiakkaille
 - o viranhaltijoiden päätökset ovat olleet linjassa soveltamisohjeisiin
 - o palkkioluokkien kriteerit ovat tiukat ja määrärahaa on rajoitetusti. Asiakkaat kokevat omaishoidon tuen myöntämisessä epäreilua.
 - o omaishoidon tuki on hyvinvointialueelle halvempi ratkaisu kuin ympärivuorokautinen tai yhteisöllinen asumispalvelu
 - o hakevatko/osaavatko kaikki ne, joilla olisi oikeus, hakea omaishoidon tukea; tarvitaan informaatiota ja tiedottamista
- muut havainnot
 - o monialainen yhteistyö ja palveluiden yhteensovittaminen ovat keskeisimpiä asioita; mm. erityistä tukea tarvitsevat lapsiperheet kaipaavat tukea selkeästi yhdeltä asiantuntijalta, joka koordinoi palveluiden yhteistyötä ja kokonaisuutta
 - o sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteutuminen on oltava keskeinen tavoite hyvinvointialueen toiminnassa
 - o jokaisen asiakkaan kokemus ja yksilöasia on merkittävä; yksilöasiainjaosto ottaa huomioon asiakkaan kokemuksen. Jaosto tekee merkittävää työtä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kokemuksen kuulemisessa, jäsentämisessä ja koostamisessa päätöksenteon tueksi.
 - o jaosto pohti terveydenhuollon tasasuorisista maksuista annettujen päätösten käsittelyä toimitusjärjestelyinä tai viranhaltijatyönä: molempia vaihtoehtoja tulee tarkastella
 - o sosiaalihuollon asiakkaan asian kulku organisaatiossa koettiin laadukkaaksi ja asianmukaiseksi; ja päätökset etenevät linjassa
 - o sosiaalipalveluiden laatu kuvautuu päätöksenteon osalta hyväksi ja lainsäädäntöä noudattavaksi. Huomiota tulisi kiinnittää erityisesti viranomaisen informointivelvollisuuteen.
 - o vuoden 2024 aikana hallinto-oikeus on kumonnut vain 1 % jaoston ratkaisusta, mikä vahvistaa käsitystä päätösten oikeudellisuudesta

Päätös

Yksilöasiainjaosto

1. kävi keskustelua vuosikoosteen pohjalta ja teki kohdassa 1 mainitut havainnot

2. päätti antaa kohdassa 2 mainitut ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi aluehallitukselle.

Merkitään, että Samuli Mattila poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksen tekoa klo 14.57.

Aluehallitus 04.03.2025
305/00.01.01.01/2025

Selostus asiasta

Hallintosäännön 19 §:n mukaan yksilöasiainjaoston tehtävänä on mm. raportoida aluehallitukselle palvelujärjestelmään liittyvät kehittämiskohteet.

Yksilöasiainjaoston puheenjohtaja Juha Hyötyläinen ja esittelijä, sosiaalihuollon johtaja, Marena Paahto esittelevät asiaa kokouksessa.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus merkitsee tiedoksi yksilöasiainjaoston raportin palvelujärjestelmän kehittämiskohteista.

Päätös